

FÄLTBESTÄMNING AV KAMTJATKAPIPARE OCH TIBETPIPARE

Mongolpipare har delats upp i två arter. Här följer en artikel från BirdLife Sveriges raritetskommitté om hur man skiljer ut kamtjatkapipare och tibetpipare, samt en genomgång av de svenska fynden.

TEXT Måns Grundsten och Raul Vicente, för Raritetskommittén ILLUSTRATION Juho Könönen

Ny genetisk forskning har visat att mongolpiparen består av två morfologiskt skilda arter som inte är varandras närmaste släkting. Den nordostliga arten som häckar på tundra och stränder i östligaste Sibirien, *Charadrius mongolus*, har fått namnet kamtjatkapipare. Den västligare centralasiatiska arten, *Charadrius atrifrons*, har getts namnet tibetpipare, och häckar på bergsängar på hög höjd från östra Turkestan till centrala och norra Kina. Det finns betydande skillnader i utseende mellan de olika arterna och de har ingen överlappande häckningsutbredning. Denna artikel är baserad på en genomgång av befintlig litteratur samt en omfattande genomgång av bildmaterial som finns att tillgå i öppna databaser, till exempel amerikanska ebird.org. Eftersom fotografierna där är kopplade till fynd med geografisk position är det lätt att sortera ut bilder från häckningsområden för att säkerställa att de verkligen representerar individer av rätt art. Vi har observerat bägge former främst på vinterkvarter, och i viss mån på vårsträck, men inte på häckningsplats. Den personliga erfarenheten av sommardräktsfåglar är alltså begränsad. Skinn-samlingarna på Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm har också studerats, även om materialet var begränsat. Slutligen presenteras Raritetskommitténs genomgång av de svenska fynden.

KAMTJATKAPIPARE FÖREKOMMER I två underarter, i västra delen av utbredningsområdet finns nominatformen *mongolus* på platåer ovan trädgräns i östligaste Sibirien samt stränder runt

Ochotska havet till Kamtjatka. Ytterligare österut från Kamtjatka till Chukotka vid Berings sund, samt Kommanderöarna och nordligaste Kurillerna finns underarten *stegmanni* som har mindre vitt i pannan jämfört med *mongolus* och beskrivs ha den minsta och trubbigaste näbbformen.

Tibetpipare förekommer i sin tur i tre underarter. Nominatformen *atrifrons* häckar på högplatåer och halvöknar ovan trädgräns i västligaste Tibet, samt områden i Ladakh i nordvästra Indien. Åt nordväst, i intilliggande Tadzjikistan och Kirgizistan, förekommer underarten *pamirensis* som ibland kan uppvisa små vita prickar uppluckrat i den annars svarta pannan. Från Tibet och åt nordost till Qinghai i centrala Kina och norrut finns underarten *schaeferi* som i genomsnitt har något längre näbb än *atrifrons* och *pamirensis*, och därmed strukturellt mer påminner om ökenpipare *Charadrius leschenaultii*. Underarten *schaeferi* möter ökenpiparen i norr, men hybridisering verkar inte förekomma. Tibetpipare verkar inte finnas som häckfågel i Mongoliet även om det förekommit sådana rapporter tidigare (Axel Bräunlich, Tyskland, per e-post). Ökenpiparen häckar från nordligaste Kina in i Mongoliet, västerut genom Centralasien hela vägen till Turkiet.

KAMTJATKAPIPAREN FLYTTAR SÖDERUT förbi Japan, Taiwan och Filippinerna och övervintrar framför allt i norra Australien, samt från Bali och österut till Nya Guinea och Melanesien. Åtminstone på våren rastar kamtjatkapipare längs östra Kinas tidvattenstränder. Enstaka fynd under flyttning görs även i Mongoliet. Sällsynt

FOTO: MICHAEL STUBBLEFIELD

Kamtjatkapipare, hanne av underarten *mongolus*, på häckningsplats vid Ochotska havet, Ryssland, 12 juni 2016. I praktdräkt med kraftigt färgat bröst där det roströda övergår i gråbruna fläckar på bakre delen av flankerna, vilket är en diagnostisk karaktär för arten. Notera även smal svart bård mellan bröstet och den vita hakan samt vita distinkta fläckar i den svarta pannan.

på eftersommaren ses även enstaka exemplar i Alaska och söderut längs med den amerikanska västkusten. I östra USA finns knappt tio fynd av kamtjatkapipare.

I sydöstra Kina och på Taiwan verkar de bägge arterna ibland ses sida vid sida under flyttning, annars finns väldigt lite överlapp i förekomst. De östliga tibetpiparna (*schaeferi*) övervintrar från Sydostasien till Java. Det finns åtminstone ett fynd av tibetpipare i nordvästra Australien. Vinterutbredningen för tibetpipare sträcker sig i övrigt längs kuster från Sydostasien västerut till Indien, Mellanöstern och östra Afrika.

BÅDE KAMTJATKAPIPARE OCH tibetpipare är mycket sällsynta i Europa, och Sverige har relativt sett många fynd (nio). I Norge finns ett fynd av kamtjatkapipare 2002 och ett fynd av tibetpipare 2015. I Danmark finns ett fynd av tibetpipare 2004 och ett i Finland 2009. I Storbritannien finns fynd av två tibetpipare, tre kamtjatkapipare och en obestämd tibet-/kamtjatkapipare. I övrigt finns ytterligare en handfull fynd i Europa. De allra flesta europeiska fynden av bägge arterna är gjorda under en snäv tidsperiod från mitten av juni till mitten av augusti. Men ett par fynd av tibetpipare är gjorda i maj.

TILL SKILLNAD FRÅN andra sentida ”splittar” mellan närbesläktade arter är mongolpiparuppdelningen tacksam ur ett fältskådningsperspektiv. Det finns

Tibetpipare, hannar i tidig häckningsdräkt, Abu Dhabi, Förenade Arabemiraten, 3 maj 2019. I maj uppvisar tibetpipare mer mustigt färgat bröst där främre delen av flankerna ofta har orangefärgade (men inte gråbruna!) fläckar. Notera den högra fågelns indistinkta ljusa fläckar framför ögonen.

FOTO: OSCAR CAMPBELL

FOTO: KAAJAL DASGUPTA

Tibetpipare, hanne av underarten *pamirensis*, på häckningsplats vid Son-Kul, Kirgizistan, 29 juni 2019. Blekt orangerött bröst utan svart bård mot vit haka, vita flanker. För underarten typiska vita prickar insprängt i den svarta pannan.

Tibetpipare, hanne av underarten *atrifrons*, på häckningsplats i Ladakh, Indien, 20 juni 2020. Orangerött bröst med distinkt kritvita flanker, med små inslag av orange fjädrar nedanför vingknogen. Homogent korpsvart panna. Vissa hannar uppvisar en mörk (inte svart) bård likt kamtjatkapipare, Bården är dock inte lika skarp.

tydliga morfologiska skillnader mellan arterna. I sommardräkt går (i princip) alla individer att artbestämma. I vinterdräkt är det betydligt svårare, även om flera skillnader föreligger. Här nedan kommer vi först kortfattat gå igenom förväxlingsrisken med ökenpipare. Därefter beskriver vi generella skillnader som återkommer i samtliga dräkter mellan kamtjatka- och tibetpipare. Efter det ger vi oss in i bestämningen av hannar av bägge arter i för- och sensommardräkt och slutligen behandlas honor i häckningsdräkt. Juvenila dräkter och vinterfåglar behandlas inte. Vi har efter en noggrann genomgång försökt värdera de olika karaktärerna mot varandra. Vissa detaljer är mycket mer betydelsefulla att fokusera på än andra och i tabellen nedan har vi rangordnat de viktigaste av dem.

Att skilja ökenpipare

Även om kamtjatkapipare är genetiskt närmare besläktad med ökenpipare är det tibetpipare som utseendemässigt är mest lik den något större ökenpiparen. Ökenpiparens utseende varierar betydligt där näbbens längd och grovlek ökar från väster till öster. De västliga ökenpiparna är således mest lika de östligaste tibetpiparna. Kortfattat skiljer sig ökenpipare från tibetpipare på följande punkter:

- ▶ Ökenpiparen är större/grövre med något längre tibia, mer påtaglig tåprojektion, längre kropp och generellt längre näbb.
- ▶ Tibetpipare (och kamtjatkapipare) har en kortare näbb där själva näbbnageln är kortare och utgör max en tredjedel av näbben, vilket ger ett trubbigare intryck. Ökenpiparens näbbspets är vassare och näbbnageln längre, ofta utgör den halva näbbens längd.
- ▶ Benfärgen hos tibetpipare är oftast mörkt (svart-

Hannar av ökenpipare (till vänster), tibetpipare (mitten) och kamtjatkapipare (till höger), i försommar-dräkt. Ökenpiparen är grövre, mer långsträckt och större än sina mindre kusiner, med genomsnittligt längre näbb och mer avsmalnad näbbspets. Ökenpiparens ben är ofta ljusare gröngrå och tibian lång. Tibetpiparen har ofta ett upprest hållning och har kritvita flanker och svart panna. Kamtjatkapiparen är ofta mer kompakt och hukande, med trubbig näbb och karakteristiska grå-bruna fläckar på flankerna.

aktigt) grå medan ökenpipare i genomsnitt har ljus gröngrå färg.

▶ Hos hannar av ökenpipare är bröstbandet något smalare än hos tibetpipare och verkar blekna tidigare på sommaren. Ökenpipare har oftast två symmetriska tydliga stora vita fläckar som når bak till ögonen, i den i övrigt svarta pannan.

Generella skillnader

Innan vi ger oss i kast med specifika, mer hårda dräktkaraktärer måste vi nämna generella och återkommande dräktskillnader mellan kamtjatkapipare och tibetpipare. Jizzen, det vill säga kroppsform och proportioner, skiljer sig åt mellan arterna. Kamtjatkapipare är mer satt i formen, det vill säga mer kompakt och något mer kortbent. Tibetpipare är en mer smäcker och långbent art som har en jizz som drar mer åt ökenpipare. Detta kan jämföras med skillnaderna mellan gråtrut och kaspisk trout.

Näbben upplevs generellt kortare och ”fylligare” hos kamtjatkapipare, något som dock överlappar mellan arterna och inte kan användas som en hård karaktär. Det finns en stor skillnad mellan näbbens utseende hos de olika underarterna av tibetpipare där vissa östliga fåglar kan ha relativt långa näbbar som påminner om ökenpipares. Den generella färgsättningen skiljer sig också mellan de två arterna, även om detta kan uppfattas som en subtil karaktär.

Tibetpipare är en art som häckar i stäpp- och ökenliknande habitat och har sandfärgade toner på ovansidan och kritvita flanker. Kamtjatkapipare har mörkare och kallare grå toner, som drar åt skiffer, vilket sannolikt speglar de steniga områdena i östra Sibirien där arten häckar. Med vana kan detta ge en bra fingervisning.

Hos kamtjatkapipare finns fläckvisa skiffergrå

inslag även på bakre flankerna, den enskilt kanske viktigaste karaktären. Helhetsintrycket hos tibetpipare är ofta en ljus sandfärgad fågel som hör hemma på stäppen. Denna generella skillnad i färgsättning mellan arterna återkommer på andra kroppsdelar (se nedan).

Teckningen på övergump, gumpsidorna och stjärt skiljer de bägge arterna åt. Tibetpipare har fler vita inslag vid sidorna av gumpen, vilket gör gumpbandet smalare. Stjärtbandet och övergumpen är av samma ljusa sandfärg. Kamtjatkapipare, som är en mörkare fågel, har också en bredare mörk övergump (gumpband), med fläckvisa mörka fjädrar vid sidan av gumpen. Dessutom är stjärtbandet ofta ännu mörkare och kontrasterar mot övergumpen. Detta är en svår karaktär, eftersom den är svår att studera i fält och få bra dokumentation på. Dessutom är skillnaderna relativt subtila och vad det verkar finns det rätt stor variation på övergumpens teckning hos de båda arterna (framför allt hos tibetpipare).

I flykten kan noteras att tibetpipare oftast har en kort tåprojektion, något som hos kamtjatkapipare knappt är skönjbart eller saknas helt. En karaktär som inte nämns i litteratur, men som tycks framgå av bilder, är att det ser ut att finnas skillnader i vingteckningen hos de två piparna. Vingundersidan verkar vara renare vit hos tibetpipare. Kamtjatkapipare har ofta lite bruna teckningar på fjädrarna på den annars vita vingundersidan (axillarer och täckare). Vidare förefaller kamtjatkapipare ha smalare och kortare vingband ut på handen jämfört med tibetpipare, men variationen hos den sistnämnda är stor, och karaktären är därför svåransvänd.

Hannar under försommar

På våren, i nära samband med häckningen, är båda arterna i sin praktdräkt. Det innebär att de är distinkt och färggrant tecknade och färgintensiteten i de röda partierna är starkare än under sensommaren. Kamtjatkapiparens röda på bröst och flank har en aningen djupare färgintensitet som går mot rostrött (jämfört med tibetpipare). Ofta upplevs också den röda teckningen något mörkare då det även kan finnas inslag av grå fjädrar. Mustigt rostfärgade fjädrar ”spiller” också ner på flanken och övergår i artens typiska inslag av grå eller gråbruna fjädrar långt ner på flanken (ibland dolt av vingen). Det är som att ryggens grå teckning rinner ner över vingknogen och fortsätter ner för flanken, vilket ses bra på flygande fåglar. Denna karaktär är diagnostisk och skiljer arterna åt. Ryggen saknar oftast orangefärgade inslag helt, och är ofta helt grå, sällan med några ”varma” toner. Den vita strupen ramas in av ett svart tunt band som följer ner från de mörka örontäckarna (kinden).

Försommarhannar av kamtjatkapipare (till vänster) och tibetpipare (till höger). Kamtjatkapiparhannar uppvisar oftast två symmetriska rundade eller triangulära vita fläckar i pannan separerade av en distinkt svart mittbård. Tibetpiparhannar har helt svart panna, ibland med små vita prickar, och har genomsnittligt en tunnare och något längre näbb.

Sensommarhannar av kamtjatkapipare (till vänster) och tibetpipare (till höger). Färgen på bröstbandet hos kamtjatkapipare bleknar ofta påtagligt mot slutet av sommaren och kan likna tibetpiparens färg. Sensommarhannar av tibetpipare uppvisar ofta vita fläckar i den i övrigt svarta pannan när ruggning mot vinterdräkt har påbörjats. Oftast är de vita markeringarna små och kaotiska men kan sällsynt bli mer homogena och symmetriska och då likna kamtjatkapiparens pannteckning.

Huvudteckning hos försommarhonor av kamtjatkapipare (till vänster) och tibetpipare (till höger). Kamtjatkapiparhonor har distinkt svarta markeringar mitt på pannan som avgränsar stora vita pannfläckar. Tibetpiparhonor har en ljus panna som gradvis övergår i en brunare hjässa.

Sensommarhonor av kamtjatkapipare (till vänster) och tibetpipare (till höger). Notera viktiga skillnader i pannteckning och på flanker.

Kamtjatkapipare har en tydligt vit teckning i pannan, två stora vita trianglar eller ovaler, som framifrån kan påminna om teckningen hos en hanne halsbandsflugsnappare. Ibland är hela pannan vit, men oftast finns ett svart (relativt smalt) streck som skiljer de vita fläckarna åt. Man får vara försiktig när man tolkar pannteckningen eftersom hjässfjädrarna kan vara resta och det vita i pannan kan då nästan försvinna helt, även om det bara är tillfälligt.

Den ljusare och mer sandfärgade tibetpiparen har ett blekare orangerött bröst, ofta med tegelröda fjädrar som ”spiller” ner på flanken närmast vingknogen, men den bakre delen av flanken är alltid kritvit. Tibetpipare kan även ha inslag av orangefärgade fjädrar eller bräm på rygg, framför allt tidigt på våren. Mellan strupe och bröstband finns vanligtvis ingen mörk inramning utan strupen övergår direkt till det orangeröda bröstbandet. Däremot kan den övre delen av bröstbandet ha en mörkare nyans som kan upplevas som en mörk inramning när fågeln står hopkurad. Pannan hos tibetpipare är oftast helt svart, men några vita oregelbundna prickar kan finnas i pannan. Ibland bildar de två isolerade små fläckar som då sitter vid sidan av pannan, närmast ögonen, eller ibland med ett par fläckar vid basen av näbben närmast mungiporna. Längst fram i pannan, närmast näbbroten finns nästan alltid en bred svart teckning och övre delen av pannan har mycket svart. Det generella intrycket är en mörkpannad fågel.

Hannar under sensommar

I augusti har slitage och ruggning fortskridit och nu har de två arterna ett något annorlunda utseende. Hos kamtjatkapipare har ofta bröstbandets färgintensitet och omfattning minskat rejält, och nu finns även inslag av fler grå fjädrar. De roströda inslagen på flankerna kan ibland till stora delar ha försvunnit, men de gråbruna fjädrarna finns kvar om än mer smetigt tecknade. Strupen har fortfarande sin tydliga mörka inramning i denna dräkt. Pannan är vit, men inte skäckig, och det vita är fortfarande distinkt inramat av svart.

Hos tibetpipare har det orangefärgade på flank och rygg ofta försvunnit och flanken är rent vit. Bröstbandet är mer urblekt orangefärgat och bidrar till att fågeln ger ett ljusare sandfärgat intryck. Fler vita fjädrar i pannan skapar ofta ett skäckigt utseende.

Honor

Teckningen som finns hos hannar går även igen hos honor. Förutom jizzen är den generella färgsättningen återkommande även här. Kamtjatkapipare har mörkt skifferfärgad ovasida jämfört med den ljust sandfärgade hos tibetpiparen. Bröstet är likaså

Flygande honor av kamtjatkapipare (till vänster) och tibetpipare (till höger). Kamtjatkapipare har mörkt ändband på stjärten, smalare och kortare vingband på handen och ofta mer smutsigt ljusa vingundersidor än tibetpipare. Tibetpipare har ljusa gump- och stjärtsidor, mindre distinkt ändband, ofta i samma färg som ryggen, samt vanligen längre och bredare vingband på handen.

Kamtjatkapipare, hona på Hokkaido, Japan, 24 april 2021. Notera att den för kamtjatkapipare typiska flankteckningen även uppvisas hos honan, men ofta mindre uttalat än hos hannen.

Tibetpipare, hona i Kuwait, 9 augusti 2014. Notera kritvita flanker och panna utan svarta markeringar.

	Kamtjatkapipare	Tibetpipare
1. Flankteckning	Grå/bruna fläckar på bakre delen.	Kritvita flanker.
2. Pannteckning	Hannar: Tydliga vita väl avsatta rundade fläckar. Honor: Svartaktig kontrasterande avgränsning till vita pannfläckar.	Hannar: Svart panna. Honor: Vit/ljus panna som diffust övergår i brunare hjässa.
3. Struktur/jizz	Mer horisontell och hukande och påtagligt kort trubbig näbb.	Mer upprest/högbent och längre näbb.
4. Bröstband hos hannar	Rostrött. Ofta svartaktig bård mellan bröstband och vitaktig haka.	Orangerött. Ofta avsaknad av svartaktig bård.
5. Gump-/stjärtteckning	Kontrasterande mörkt ändband på stjärten.	Vitaktiga gump-/stjärtsidor.

Tabell 1: De viktigaste karaktärerna i rangordning.

Tibetpipare, hanne i Ladakh, Indien, 12 juli 2019. Notera ljusa gumpsidor och liten tåprojektion bakom stjärten.

ofta ljusare och mer sandfärgat hos tibetpipare (ibland med orange inslag), medan kamtjatkapipare ofta har mörkt grå teckning på bröstet.

Viktiga karaktärer att ge akt på är återigen flankteckningen, med rent kritvit teckning hos tibetpipare, och kamtjatkapipare med sin fläckvis mörka flank som skapas av de mörka grå fjädrarna. Skillnader finns även i pannteckningen hos honorna. Kamtjatkapiparens honor har ofta en ”spökteckning” som påminner om hannarnas men inte lika distinkt och kan därför i extremfall vara svårare att könsbestämma än tibetpipare. De har en mörkare, gråsvart kind, rent vit panna eller pannfläckar ofta avgränsat av en svartaktig kontrasterande bård mot en mörkare hjässa, och därtill ett mer distinkt ögonbryn.

Tibetpipare, å sin sida, har ofta en vit/ljus, diffust tecknad eller skäckig panna som gradvis övergår i mer bruna toner upp på hjässan utan svarta markeringar. Ansiktet är relativt kontrastlöst med en ljusare kind. 🦋

Tack

Dave Bakewell, Singapore, som har bidragit med viktiga synpunkter på bestämning av kamtjatka- och tibetpipare och även gjort en bedömning av de svenska fynden. Jonas Nordin, Stockholm, för värdefulla kommentarer på texten. Speciellt varmt tack till alla fotografer, svenska och internationella (namn vid respektive bild), som vänligen har bidragit. Även ett stort tack till Peter Nilsson och Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm för möjligheten att studera museets skinnsamlingar.

Referenser

Garner, M., Lewington, I. & Slack, R. 2003. Mongolian and Lesser Sand Plovers: an identification overview. *Birding World* 16 (9): 377–385.
Hirshfeld, E., Roselaar, C.S. & Shirihi, H. 2000. Identification, taxonomy and distribution of Greater and Lesser Sand Plovers. *British Birds* 93: 162–189.
Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. 2022. *Fågelguiden*, 3e upplagan. Bonnier Fakta.
Wei, C., Schweizer, M. et al. 2022. Genome-wide data reveal paraphyly in the sand plover complex (*Charadrius mongolus/leschenaultii*). *Ornithology* 139: 1–10.

Kamtjatkapipare, hanne vid Nome, Alaska, USA, 15 juni 2015. Notera avsatt mörkt ändband på stjärten, tårna anas vid stjärtpetsen.

Kamtjatkapipare, hanne i Washington, USA, 17 augusti 2017. Den kraftiga flankteckningen är mest iögonfallande på flygande fåglar. Notera grå inslag på vingundersida.

Kamtjatkapipare, hanne på Hokkaido, Japan, 7 augusti 2021. Blekt färgad fågel (typiskt på sensommaren) som i färgton därmed påminner om tibetpipare. Tittar man tillräckligt nogga syns en enstaka gråbrun fjäder på bakre flanken.

Tibetpipare, hanne vid Haifa, Israel, 3 augusti 2013. Tibetpipare är en raritet i Israel. För årstiden typiskt skäckigt utseende i pannan hos denna fågel i sliten sommardräkt.

Tibetpipare, hanne i Sarawak, Malaysia, 18 augusti 2021. Av platsen och utseendet att döma sannolikt av underarten *schaeferi* med relativt lång näbb jämfört med västliga tibetpipare. Symmetriska småprickiga pannfläckar som i formen något påminner om teckningen hos kamtjatkapipare. Här är den rena flankteckningen av största betydelse för bestämning.

De svenska fynden

Till och med 2021 finns det nio publicerade fynd av mongolpipare i Sverige. Här nedan följer Raritetskommitténs genomgång som landar i fem fynd av kamtjatkapipare och tre av tibetpipare.

Svartåmynning, Roxen, Ög 29–30 juni 1988

I och med arbetet av denna artikel har Roger Ahlman, Värnamo, letat i arkiven och funnit ett tidigare opublicerat diafoto på fågeln, vilket är fantastiskt roligt! Då fyndet är gjort i slutet av juni är fågeln i full sommardräkt och bestämningen är därmed okomplicerad. Både fotot och mycket detaljerade beskrivningar i originalrapporten till Rk stödjer bestämningen till kamtjatkapipare. Fågeln har en avsatt välkontrasterad vit panna och mustigt rödbrunt bröstband. I rapporten skriver Jan Hägg, Nyköping: ”... längs underkanten på vingen fanns några isolerade fläckar mer eller mindre under vingen ...” en detalj som i sig talar entydigt för kamtjatkapipare. Den svarta banditmasken är lite diffus och gråaktig och bröstbandet är inte så prominent som hos en klassisk hanne. Fågeln bedöms vara en hona.

Kamtjatkapipare, hona.

Stora Ören, Öl 5–13 augusti 1993

Denna väl betittade pipare vållade mycket diskussion innan den kunde bestämmas till ”mongolpipare” framför ökenpipare. Michael Bergman, Sollentuna, berättade att han gick ut i mörkret innan gryningen den andra dagen och satte sig i ett medtaget gömsle för att kunna få några bilder. Fågeln har för att vara i augusti distinkt huvudteckning, och större delen av sommardräkten är bortruggad. Bröstbandet är svagt. Den uppvisar två symmetriska fint avsatta fläckar i pannan. På foton anas även en svag diffus fläckning under vingkanten. Fågeln matchar väl kamtjatkapipare vid denna årstid och publiceras som en hanne

Kamtjatkapipare, hanne.

Hornborgasjön, Vg 10–14 juli 1996

Ytterligare en hanne som är på väg att förlora sommardräkten. Bröstbandet är brett och löper diffust hela vägen ut på flankerna. I originalrapporten beskrivs även en mörk bård mellan bröstband och ljus haka och bilderna bekräftar avsatt vit panna. Fågeln publiceras som hanne kamtjatkapipare.

Kamtjatkapipare, hanne.

Hötjärn, Vstm 12 juli 1996

En sommardräktshanne som endast sågs en dag vid Höttjärn. Redan då bedömde observatörerna att fågeln tillhörde *atrifrons*-gruppen eftersom pannan var helt svart. Några foton på fågeln har inte kunnat hittas trots upprop, men Joakim Djerf, Uppsala, lyckades fånga den på en dogmalik videofilm! Fågeln ser högre ut och uppvisar helt klart enhetligt svart panna och flankerna ser distinkt vita ut. På illustration bifogad originalrapporten har observatörerna noterat breda ljusa/vita gump-/stjärtsidor i flykten, vilket ytterligare stärker bestämningen. Fågeln kan publiceras som tibetpipare, det första fyndet i Sverige.

Tibetpipare, hanne.

Ölmeviken, Vrm 14–15 juli 1996

Det enda svenska fyndet som saknar fotografi eller videoupptagningar. Fågeln beskrivs tveklöst som en hanne med distinkt svart banditmask och orangefärgat bröstband. Beskrivningen i originalrapporten och bifogade illustrationer visar en individ med helt svart panna. Avsaknad av flankteckning är inte noterat, men väl att fågeln specifikt saknar en svart/mörk bård mellan bröstband och den vita hakan. Fågeln bedöms sammantaget väl

stämma med en hanne tibetpipare. I rapporten finns en andrahandsuppgift om att fågeln på något betydande sätt var skild från fågeln i Höttjärn. Ytterligare efterforskningar har svårt att ge stöd för det påståendet. Det är knappt tio mil mellan lokalerna och Ölmeviken ligger nästan rak sydvästlig riktning från Höttjärn. Under senare år har det flera gånger visat sig att långväga irrgäster faktiskt ses på flera lokaler både i Sverige och till exempel mellan Sverige och Norge. Ett fynd möjligen i analogi är den kolyma-snäppa som sågs i Hjälvstaviken 18 juni 2012 och dagen efter återfanns på Visingsö, Sm. Rk gör nu bedömningen att fågeln i Höttjärn och i Ölmeviken representerar samma individ.

Abbekås, Sk 17–19 juni 2000

En i alla avseenden typisk hanne kamtjatkapipare i praktdräkt.

Kamtjatkapipare, hanne.

Böste strandängar, Sk 4–5 augusti 2007

Fågeln hittades sent på kvällen den 4 augusti och sågs endast kortvarigt dagen efter, då på lite mer avstånd. Fågeln blev fotodokumenterad. Flankerna på denna individ är svårare att bedöma, de ter sig vare sig fläckiga eller helt kritvita. Något smutsigt kan dock anas strax under vingkanten. Det syns även en svart/mörk bård mellan bröstbandet och den vita hakan. Fågeln har en ”halsbandsflugsnapparpanna” med antydd mittbård framför allt i nederkant. Sammantaget gör Rk bedömningen att fågeln kan publiceras som hanne kamtjatkapipare.

Kamtjatkapipare, hanne.

Beijershamn, Öl 27–29 juni 2009

En honfärgad pipare med brunaktiga örontäckare snarare än svart banditmask. Fågeln sågs i slutet av juni då vi förväntar oss full sommardräkt. Det finns god fotodokumentation då fågeln fanns på plats i flera dagar. På bilderna syns tydligt rent vita flanker utan antydan till diffusa bruna fläckar. Vidare noteras pannan helt ljus utan antydan till avsatta vita fläckar med en otydlig övergång till mer brun hjässa. Bröstbandet är ljust orangefärgat utan synlig svart markering i ovankant mot den ljusa hakan. Beijershamnsfågeln kan publiceras som hona tibetpipare.

Tibetpipare, hona.

Stavstensudden, Sk 1–3 juli 2020

Det senaste svenska fyndet, återigen ett högsommarfynd från sydsvenska kusten, visar sig vara en honfärgad fågel som i stort uppvisar samma typ av karaktärer som fågeln i Beijershamn. Fågeln publiceras som en hona tibetpipare.

Tibetpipare, hona.